

VARSOVIANA

II.

◦UWIADOMIENIE O KON-
WIKCIE NA ŻOLIBORZU◦

20163

x

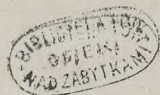

~ 274

Nr. Inv. 810.

UWIADOMIENIE

O

KONWIKCIE WARSZAWSKIM

XX. PIARÓW

W ŻOLIBORZE.

---

§. I.

W jakim wieku, z jakim przysposobieniem i kiedy przyjmie się Młodzież na Edukacyą do Konwiktu.

Nie przyjmują się do Konwiktu na Edukacyą Dzieci ani starsze nad lat trzynaście, ani młodsze nad lat ośm skończonych. — Mający wiek przyjęcia powinni umieć czytać, pisać czytelnie, cztery początkowe działania arytmetyczne z liczbami poiedynczemi. — cokolwiek po francuzku i po niemiecku. — Przyymują się zaś tylko w czasie Wakacyy, naypóźniéy od dnia 1go miesiąca Września: bo Kontrakt przyjęcia daty późniejszy mieć nie może.

§. II.

Edukacya i wygody Konwiktorów.

1. Wszyscy Konwiktorowie iednakową odbierają Edukacyą moralną i fizyczną kształcącą serce, oświecającą rozum, ukfa-

dająca i umacniającą ciało. Edukacya ta zależy na ciągłym i nieodstępnym dozorze Młodzieży, na praktycznym i teorycznym uczeniu się Religii i moralności, na lekcyach nauk i sztuk pięknych od Kommissyi Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przepisanych dla Liceów czyli Szkół Woiewódzkich, na lekcyach tańców dla wszystkich, a zaś fechtów, robienia pałaszem, jazdy konnej dla Uczniów Klass wyższych, i na innych ćwiczeniach gimnastycznych w chwile na rozrywkę przeznaczone używanych.

2. Zwierzchność Konwiktu jednakowe także, wygody czyni wszystkim Konwiktorom. — Dać każdemu do Sali lub Alkowy sypialnéy łożko, stolik, taboret i szafkę lakierowane, — też Sale i Alkowy, równie iak Sale naukowe, bawialne, iadalną opala i oświeca; — dać wikt, to iest obiad o czterech a czasem i więcéy, kolacyą o trzech a czasem i więcey potrawach czysto i dobrze sporządzonych, tudzież śniadanie i podwieczorek; — przydać dziesięciu Małoletnim jednego Lokaia do posługi i utrzymywania w ochędostwie, porządku i całości ich garderoby; — utrzymuie dla wszystkich łaźnię ze czterema wannami miedzianemi, do kolejnego co rekreacya kąpania się. — W słabości i chorobie przyzwoite o każdym ma staranie; — w potrzebie dostarcza Konwiktorom powozów z zaprzęgiem do wyiechania na Obchody narodowe i widowiska osobliwe.

§. III.

Opłata roczna od Konwiktora.

Nie ma Instytut ten Wychowawczo — naukowy na utrzymanie się żadney fundacyi ani w dobrach ziemskich, ani w Kompetencyach, ani w Kapitałach: głównym iego funduszem iest opłata roczna od Konwiktatorów: a zatém Oddający Syna lub Pupilla do Konwiktu. —

1. Na wielkie wydatki, iakich opisana w Paragrafie poprzedzającym edukacya i wygody Konwiktatorów wyciągaia, płaci Konwikтови rocznie *Czerwonych złotych Sto*, czyli złotych Polskich Tysiąc ośmset ratami półrocznemi z góry.
2. Dać raz na zawsze do wspólnego Kredensu Konwiktu Obrus porządný długi naymniey łokci dziewięć szerokości łokci trzy, i Serwet dwanaście szerokich i długich na półtora łokcia w kwadrat.
3. Praczką, Doktor, Felczer, lekarstwa z Apteki, wydatek na nadzwyczajne wygody w chorobie, ieżeliby ich kiedy Małoletni potrzebował: Metrowie osobni Muzyki, Języków Włoskiego, Angielskiego i t.p. ieżeliby ich Małoletnim przydadź chciano, iako Artykuły w ogólny Plan edukacyi i wygod nie wchodzące, od Rodziców lub Opiekunów Małoletniego osobno opłacane byđź powinny.
4. Na Xiążki szkolne, papier, pióra, ołówki, kredę czarną, tusz, — na Metrów osobnych. — na praczkę, — na obuwie i naprawę garderoby, — na pensyjkę kieszonkową i tym po-

dobne dla Małoletniego potrzeby, złożą Jchmość Rodzice lub Opiekunowie dostateczną ilość pieniędzy, bądź u kogo zaufanego w Mieście, bądź u Rektora, Prefekta, albo którego z Professorów Konwiktów.

5. Gdy oddalenie się z Konwiktów w ciągu roku Szkolnego, który jest razem rokiem Kontraktowym, jednego lub kilku z Konwiktów, nie zmniejsza Konwiktowi wydatków rocznych na utrzymanie w porządku i całości wielkich jego gmachów i różnych zabudowań naukowych i gospodarskich z ich ruchomościami: Kaplicy, Biblioteki, Gabinetu, Laboratorium chemicznego etc. w rozległym i na Instytut wychowawczy przyzwoicie urządzonej Żoliborze, na opłacenie z niego publicznych podatków, na Nauczycieli i Osoby do rozmaitych posług, rocznie opłacane i żywione; przeto jeżeli Małoletni dla jakichkolwiek nieprzewidzianych wypadków w ciągu roku Szkolnego z Konwiktów ubył, albo na Święta lub Wakacje do rodziny wyjechał, tedy ani za niedobytą przez niego czas roczny w Konwikcie, ani za bawienie się w domu nic z ustanowionej Opłaty rocznej Konwiktowi potrącone być nie powinno, i potrącone być nie może.

§. IV.

Rzeczy, które mieć z sobą powinien wchodzący do Konwiktów na edukację.

Każdy wchodzący do Konwiktów na edukację, mieć z sobą powinien.

1. Metrykę Chrztu, — zaświadczenie Doktora o odbytém oście, świadectwo szkolne, jeżeli nie prosto z domowego wychowania do Konwiktów przybywa.
2. Mundur ieden domowy powszedni, to iest: Frak i Surdut sukienny koloru granatowego, guziki żółte: lamowki białe i króć iakie mają Fraki i Surduty dla Uczniów Szkół publicznych przepisane, — Spodnie czyli raczyć pantalone na trzewiki lub ciżmy spadające, do Fraku granatowe, do Surduta szaraczkowe, mogące być na lato białe płocienne lub dymowe. Furażerka granatowa ze skrzydełkiem nad oczy i lamówką białą, iak dla Szkół publicznych.
3. Drugi Mundur od Święta, Examinów, Popisów i od miasta, ten sam, który Król Stanisław August ustanowił, a Rząd terazniejszy potwierdził; to iest Frak granatowy z kołnierzem, i rabatami białymi, guzikami żółtymi, pantalone także białe na ciżmy lub trzewiki spadające, kapelusze stosowane z kokardą białą.

Nad te dwa Mundury żadnych innych sukien Konwiktów mieć nie może.

4. Pościel i Bieliznę dostateczną. — Sztuciec stołowy, to iest łyżkę srebrną, nóż i widelce ordynaryjne, — talerzy faianowych płytkich trzy, głęboki ieden, — karafkę i szklankę, miednicę z nalewką, — grzebienie rzadkie i gęste, — lichtarze ze szczypcami, — szczotki do sukien i botów, — szlafrok i pantofle.

Garderoby i wszystkich rzeczy Małoletniego potroyny re-
iestr spisany, ieden przy Rodzicach lub Opiekunie, drugi
przy X. Prefekcie Konwiktu, trzeci przy lokaiu do posługi
Małoletniego przydanym zostaje.

§. V.

Przypadki wktórych Konwiktór oddalonym byđz ma z Konwiktú.

1. W przypadku niezapłacenia Konwiktowi za którego Mało-
letniego należytości półrocznéy we trzy naydaley miesiące po
zaczętem nowym półroczu, Xiądz Rektor mocen będzie odesłać
tegoż Małoletniego Rodzicom lub Opiekunom.
2. Kiedyby Małoletni (czego uchoway Boże) przez niewycię-
żoną gnusność, albo nieprzełamaną krąbrność, lub gorszące
innych Konwiktórów wady i nałogi zasłużył na oddalenie
z Konwiktú, X. Rektor powinien będzie przestrzedz o tém
iego Rodziców lub Opiekunów, a gdyby Ci naydaley we
trzy miesiące po takowem przestrzeżeniu nie przysłali po
niego, Xiądz Rektor będzie mocen odesłać im go, a Oni
wszelką zaległość należącą się Konwiktowi, praczce, Me-
trom osobnym, Doktorowi, Aptece i t. p. do dnia odesła-
nia, wydatek na furmana i wygody w drodze powrocié be-
da winni.

§. VI.

Przestrogi dla Rodziców i Opiekunów.

Do potrzebnéj zdrowiu Młodzieży agitacyi, do swobodnego i wesołego pod okiem Nauczycielów bawienia się w godzinach na rozrywkę przeznaczonych ma Młodzież w Konwikcie edukująca się przestronie, wśród ogrodów owocowych, ulice wysadzone lipami, kasztanami, klonami, z widokiem bardzo przyjemnym na całą Warszawę, Wisłę i dalekie za tą rzeką okolice; ma na czasy słotne obszerne sale bawialne z rozmaitemi do gry w ruch wprawiającéy narzędziami. Dla odmiany zaś widoków i mocniejszy agitacyi wychodzą Konwiktorowie ze swoimi Professorami w pole po dwa i trzy razy na miesiąc. Na widowiska nawet publiczne, takie, które pięknemi zdaniem, Młodzież napoić, szlachetną w niej miłość sławy wzniecić, z nadzwyczajnymi talentami Artystów i rzadkiemi płodami natury obeznać mogą, bywają Konwiktorowie od swoich Nauczycieli prowadzeni.

Kiedy z iednéj strony Konwikt pozwala Wychowañcom swoim wszystkiego, co się do uczerstwienia ich zdrowia i do uprzyjemnienia im prac szkolnych przyłożyć może; powinien z drugiéj strony usuwać od nich wszystko, coby ciąg ich edukacyi przerywało, i onychże szkodliwego nabawiało roztargnienia.

Tym końcem założyciel Konwiktu nieśmiertelnéj pamięci Xiądz Stanisław Konarski, między Ustawami tego Instytutu umieścić następujące:

1. W dni i godziny na Nauki przeznaczone, nie wolno żadnemu Konwiktorowi pod jakimkolwiek bądź pretextem z Konwiktetu wychodzić ani wyjeżdżać.
2. W Niedziele zaś i Święta sami tylko Rodzice lub Opiekunowie którzy syna lub pupilla oddali, lub Osoby od tamtych na piśmie upoważnione, będą mogły, i to bardzo rzadko, wziąć Pana młodego do miasta pod warunkami:
  - a) Gdy albo same po niego do Konwiktetu przybędą, albo statecznego i zaufanego, Rektorowi lub Prefektowi znanego Człowieka przyślą.
  - b) Gdy zaręczą, że mu nie pozwolą Munduru Konwiktorskiego zrzucić i przebrać się w suknie cywilne:
  - c) Że samemu albo w towarzystwie niedoyrzałych i żadnej nad nim przewagi nie mających Osób wysiść od siebie na miasto nie dopuszczą: ani mu też żadnych sprawunków i Kommissów do nikogo zlecać nie będą.
  - d) Że go w zimie najpóźniej na godzinę piątą, w lecie na godzinę siódmą do Konwiktetu odprowadzą, albo ze statecznym i zaufanym Człowiekiem odeślą.
3. Wyjeżdżać na Święta Konwiktorom nigdy pozwolono być nie może.
4. Lubo wyjeżdżanie na sześciotygodniowe Wakacje postęp Młodzieży w naukach bardzo opóźnia, kiedy atoli niektórzy Rodzice i Opiekunowie nie chcą na to zważać, niechże przynajmniej pamiętają:
  - e) Aby po Popisie publicznym wzięwszy Syna lub Pupilla swego z Konwiktetu, poki tylko z nim w mieście bawić będą, zachowali

chowali przepisy wyżey pod Nrem 2, literami b, c, wyrażone.

f) Aby go na dzień naydaley 15 Września prosto do Konwiktusami odwieźli, albo z taką Osobą odesłali, któraby mu nie pozwoliła bawić w mieście pod pretextem oporządzenia się lub odbycia danych sobie od familii i przyaciół zleceń.

Spodziewać się należy, iż cały ten § VI. ściągnie na siebie szczególniejszą uwagę Obywateli edukujących swych Synów lub Pupillów w Konwikcie, i skłoni ich do ścisłego zachowywania tak zbawiennych przepisów. — Zbyteczne bowiem uleganie Dzieciom, ze strony Rodziców i Opiekunów, niewczesna chęć ulegania Młodzieży ze strony Krewnych, Przyaciół i Sąsiadów podając Panom młodym okazją do częstego na miasto wychodzenia, o którego wyrobienie sami potajemnie prosić, i przyjeżdżających do Warszawy nasadzać zwykli, nie tylko ich od nauk odrywa, szkodliwego nabawia roztargnienia, wewnętrzny porządek w Konwikcie miesza; ale też Małoletnich na nayniebezpieczniejsze naraża wypadki, za które pospolicie a niesprawiedliwie Publiczność Konwikt obwiniać zwykła.

Dla zapobieżenia tym nieprzyzwoitościom, Osoby chcące się widzieć z którym Konwiktozem, zamiast sprowadzenia go do siebie na miasto, nechay raczey odwiedzają go w Konwikcie: a gdy do tego obiorą dzień Świąteczny lub rekreacyą, będą się mogły z odwiedzonym zabawić i nagaść do woli.

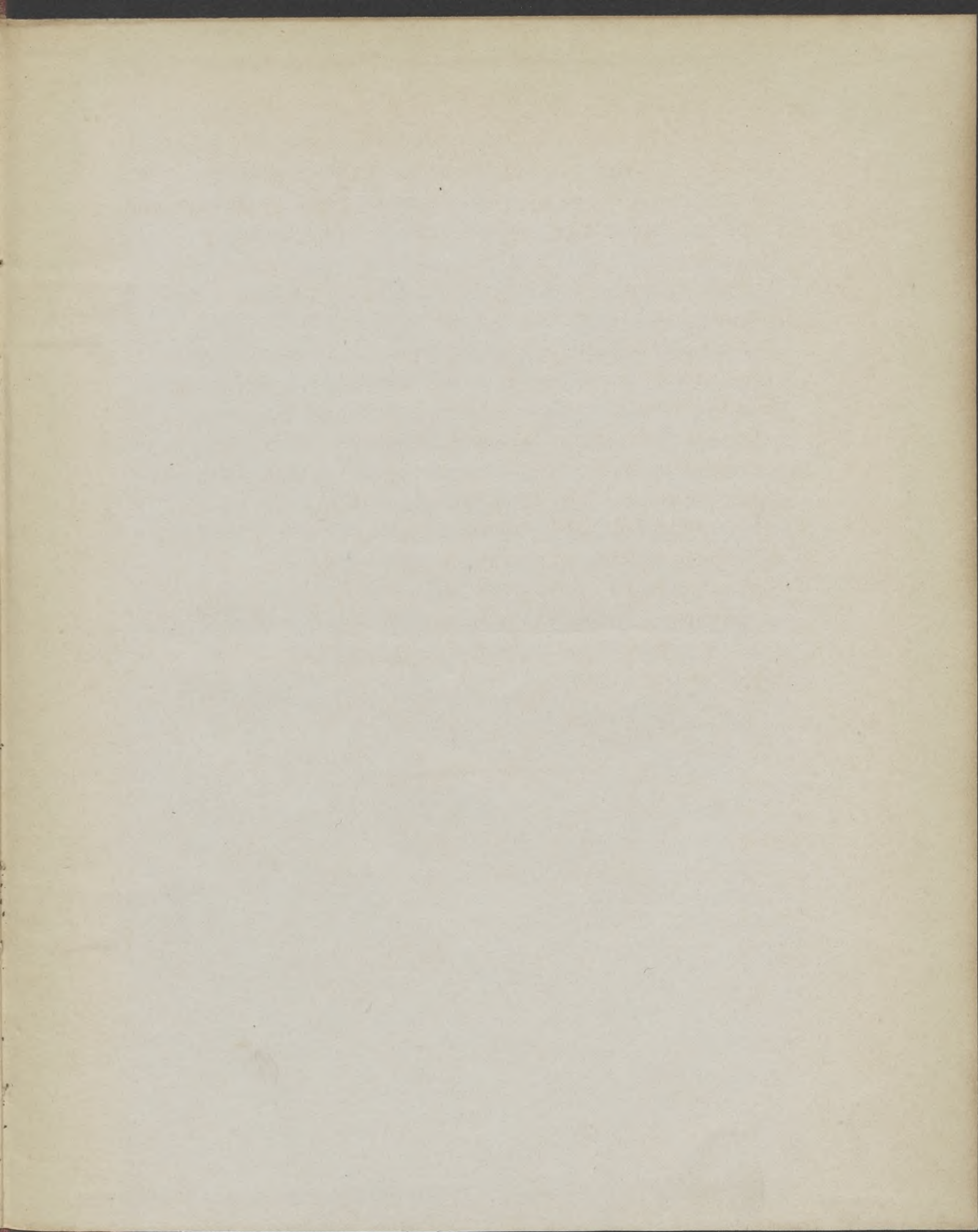
5. Nakoniec dla utrzymania domowego porządku i przyzwoitości między ludźmi służącymi subordynacyi, wszyscy Konwikto-

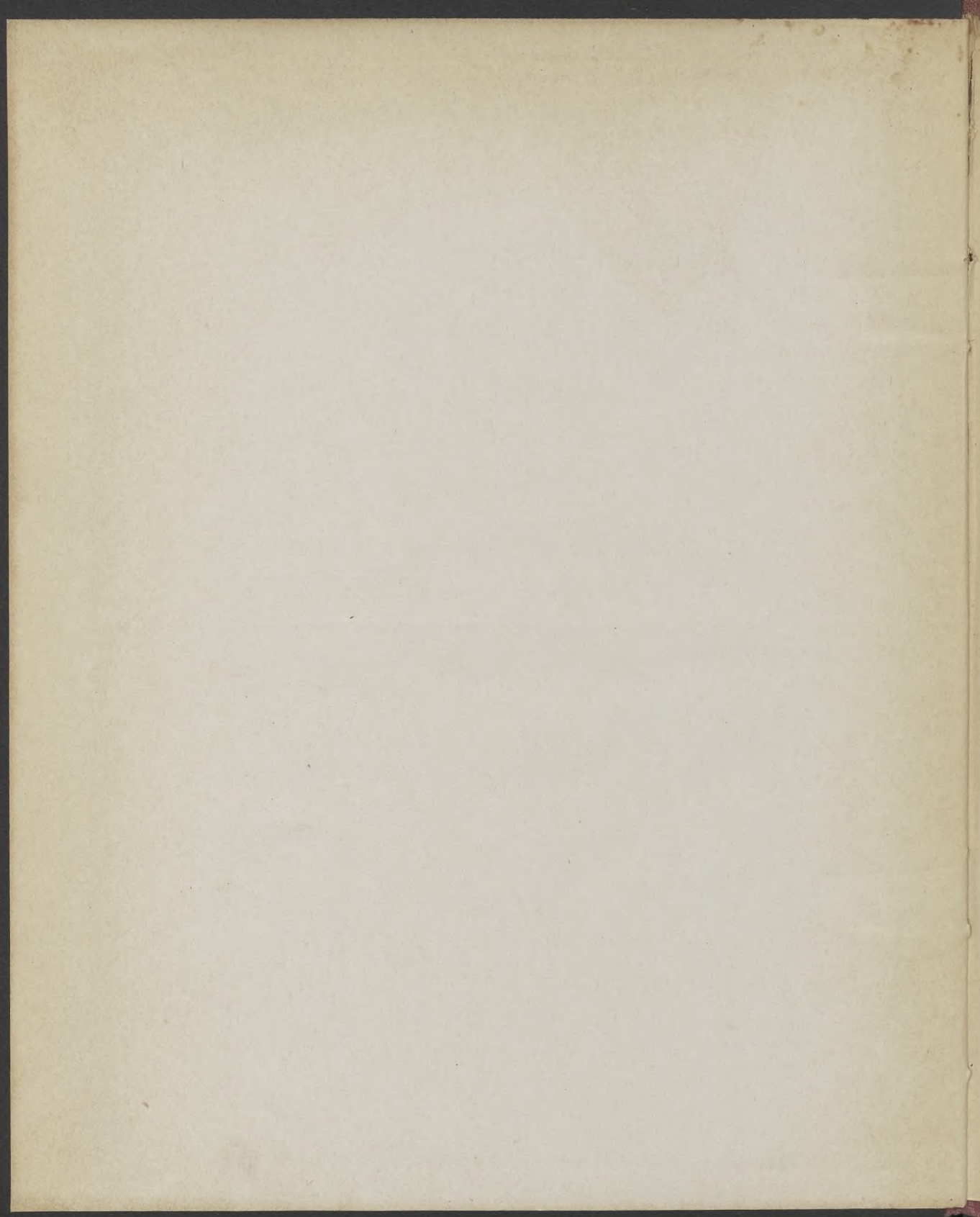
rowie przestawać powinni na usłudze lokaiów od Konwiktów utrzymywanych. Jeżeliby iednak kto z Rodziców lub Opiekunów chciał koniecznie własnego służącego Synowi swemu lub Pupillowi przydać, pod następującemi tylko warunkami może mu to być pozwolono: 1. Aby ten służący w Kontrakcie swoim, od Xiędza Rektóra approbowanym i podpisanym miał wyrażone, że we wszystkiem Zwierzchności Konwiktów posłusznym być powinien: 2. że w przypadku dostrzeżonéy iego niewierności, pijaństwa, zuchwałości i tym podobnych wad i wykroczeń, X. Rektor będzie go mógł odprawić, i innego na iego miejsce przyjąć; 3. że ten służący należeć będzie do wszystkich ogólnych posług Konwiktów, iako to: do służenia do stołu, do noszenia z kuchni na stół waz i pośmisków; do obnoszenia potraw, do kolejnego zlokalaiami Konwiktów odbywania dyżuru, zamiętania Sal, chodzenia za Konwiktorami na promenady: 4. aby pieniądze na strawne i zasługi dla osobnego służącego w ręce X. Rektora lub Prefekta złożone, i od iednego lub drugiego z nich wypłacane mu były.

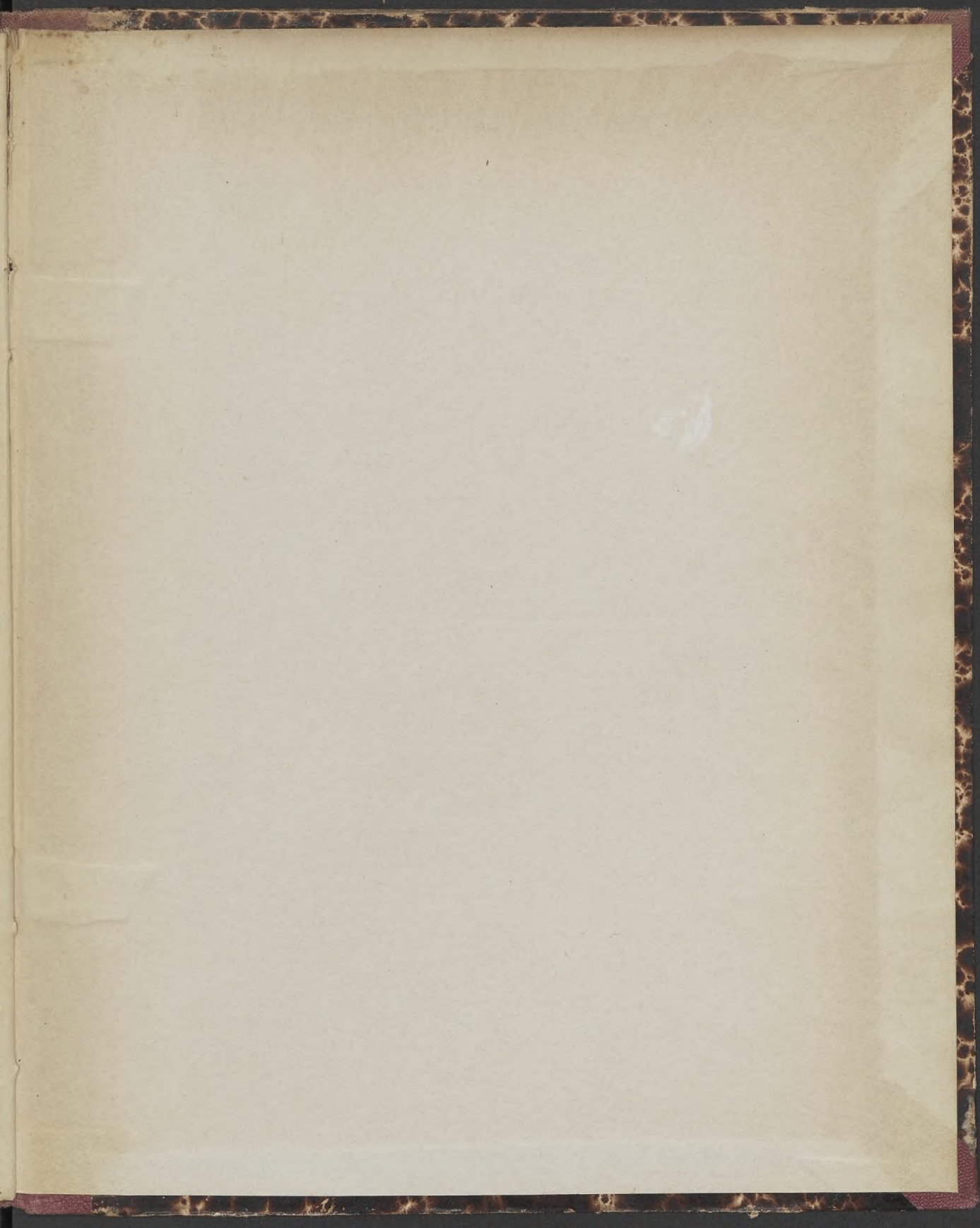

20168.

BIBLIOTEKA
MUZEUM NARODOWEGO
w WARSZAWIE

II. V. 58